

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Лекція

**Тема “ПРАВОВІ ОСНОВИ
ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ”**

Єрмолова В. М.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

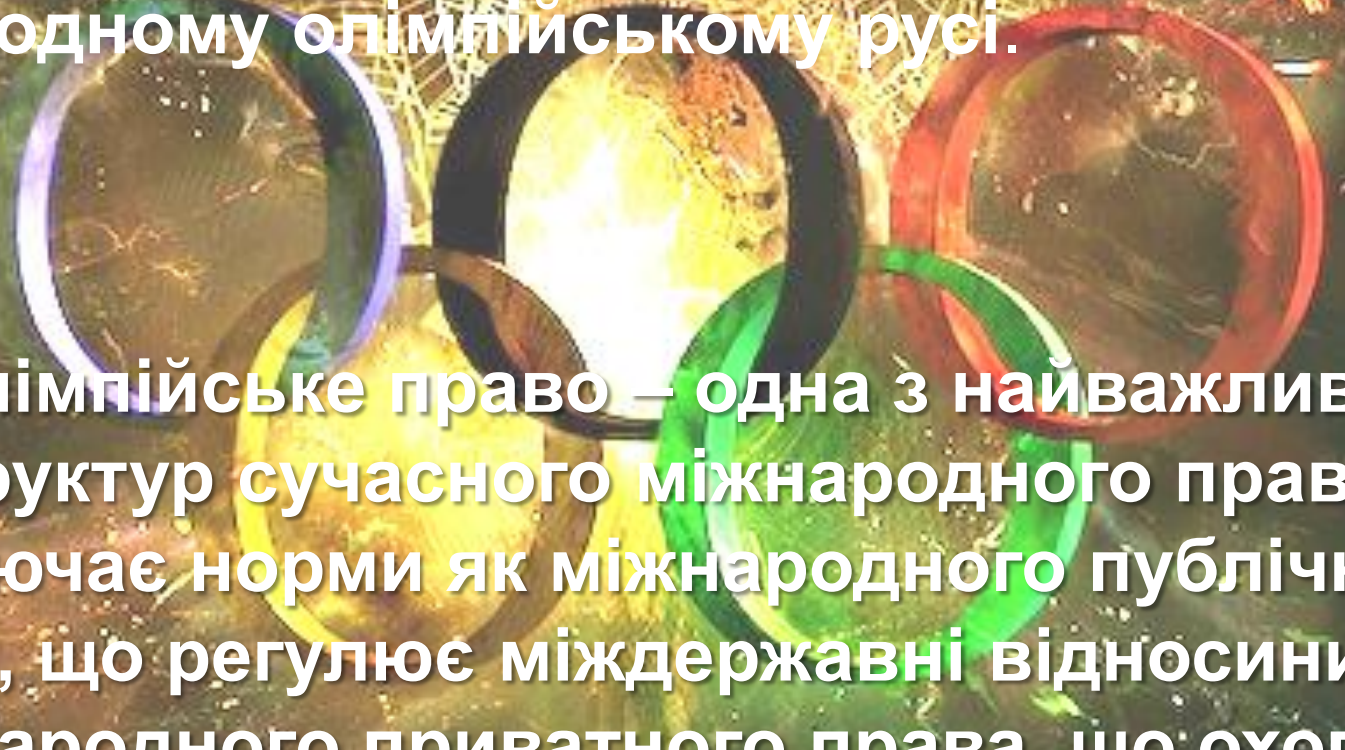
1. **Фундаментальні принципи олімпійського руху.**
2. **Історія створення Олімпійської хартії.**
3. **Структура і основний зміст Олімпійської хартії.**
4. **Правове регулювання олімпійського спорту в Україні**

ЛІТЕРАТУРА

1. Платонов, В. Н. Олимпийский спорт : учебник для студентов вузов физического воспитания и спорта: в 2 кн. Кн. 1 / В. Н. Платонов, С. И. Гуськов. – Киев : Олимпийская лит., 1994. – 496 с.
2. Олимпийский спорт. Учебник: в 2 т. Т. 2 / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.] ; ред. В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская лит., 2009. – 696 с. : ил.
3. Олимпийский спорт: учеб.-метод. пособие для студентов вузов / [В.Н. Платонов, М.М. Булатова, Ю.П. Мичуда и др.]. – К.: НУФВСУ, изд-во «Олимп. лит.», 2014. – 176 с.
4. Олімпійська хартія / Перше офіційне видання українською. – К.: Олімпійська література, 1999. – 95 с.

Міжнародне олімпійське право –

система взаємопов'язаних норм і правил, які регулюють суспільні відносини, що виникають у міжнародному олімпійському русі.

The Olympic rings are positioned in the center of the slide, partially behind the text. They are the five interlocking rings in blue, yellow, black, green, and red. The background is a dark, textured surface with golden, abstract patterns resembling lightning or energy lines.

Олімпійське право – одна з найважливіших структур сучасного міжнародного права – включає норми як міжнародного публічного права, що регулює міждержавні відносини, так і міжнародного приватного права, що охоплює відносини між приватними особами, організаціями та громадянами різної державної приналежності.

Формування сучасного міжнародного олімпійського права дозволяє вирішувати такі завдання:

- надати системі управління міжнародним олімпійським рухом цілеспрямованості і гарантованості;
- створити умови для розробки довгострокових програм розвитку цієї системи;
- чітко впроваджувати у життя основні норми і принципи міжнародного олімпійського руху;
- охоплювати єдиним нормативним регулюванням міжнародні олімпійські відносини з урахуванням відмінностей, обумовлених різноманітністю національних спортивних законодавств;
- попереджувати, а у випадку виникнення підвищувати ефективність вирішення міжнародних суперечок.

Звернення П'єра де
Кубертена до учасників
Ігор IX Олімпіади 1928 р.
в Амстердамі

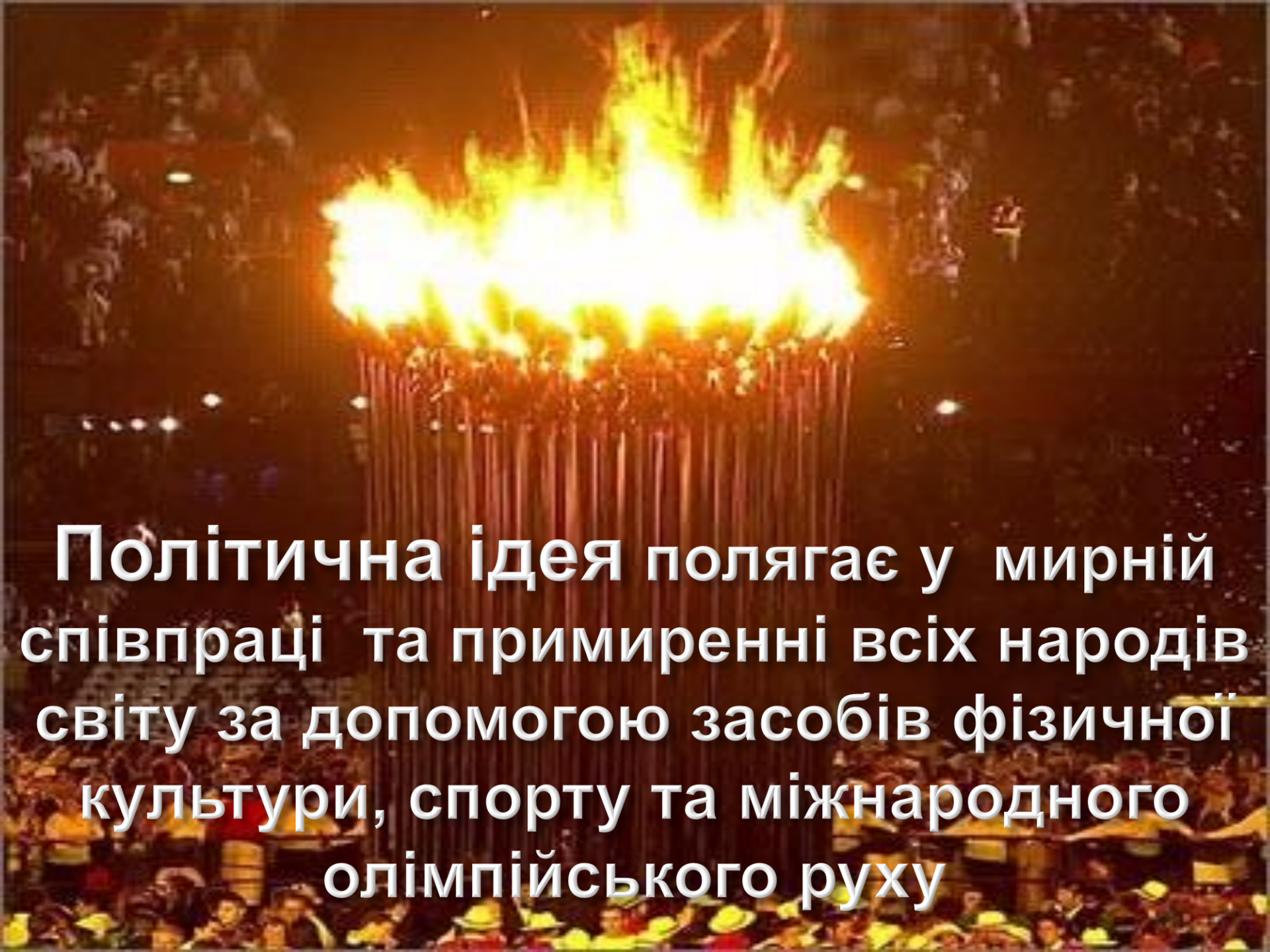
«Я прошу вас зберегти полум'я оновленого олімпізму і відстояти притаманні йому принципи й інститути:

- передусім, рівність основних видів спорту;
- змагання у сфері мистецтва, які додають до прекрасної фізичної діяльності твори розуму, пронизані ідеями спорту;
- клятву спортсменів, що спирається на відчуття честі, вміщує початок єдиного засобу ефективного рішення проблеми аматорства;
- олімпійський прапор, який віддзеркалює кольори всіх народів і символізує п'ять частин світу, об'єднаних спортом;
- церемоніал і ритуал відкриття і закриття Ігор із заключним вшануванням еллінізму, від якого вони беруть свій початок;
- і, наостанок, авторитет Міжнародного олімпійського комітету».

Три ідеї сучасної концепції олімпізму:

- політична
- гуманістична
- філософсько-педагогічна

Політична ідея полягає у мирній співпраці та примиренні всіх народів світу за допомогою засобів фізичної культури, спорту та міжнародного олімпійського руху

**Гуманістична ідея передбачає
загальну рівність усіх людей
незалежно від кольору шкіри,
національності, соціального
статусу, поєднує олімпізм з
прогресивними силами**

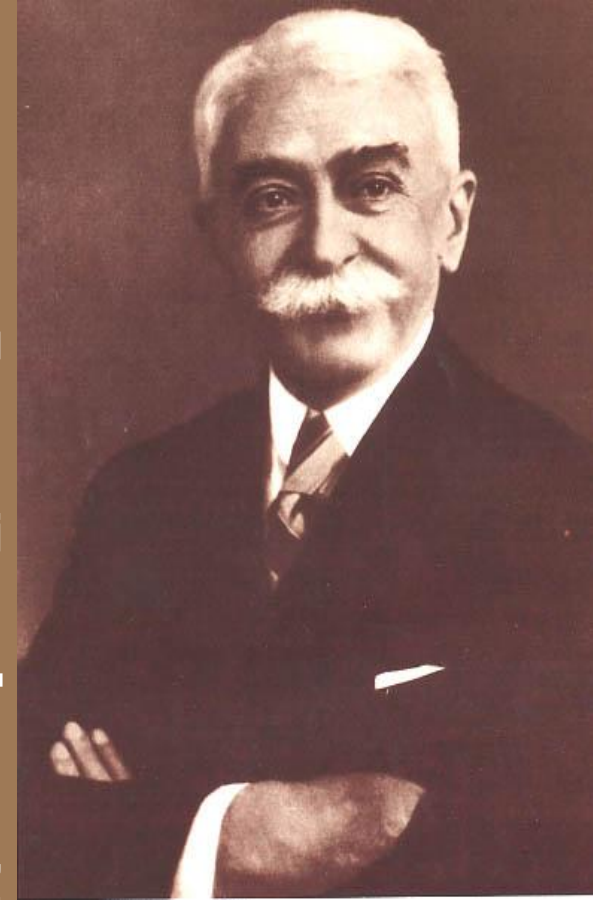
ADK

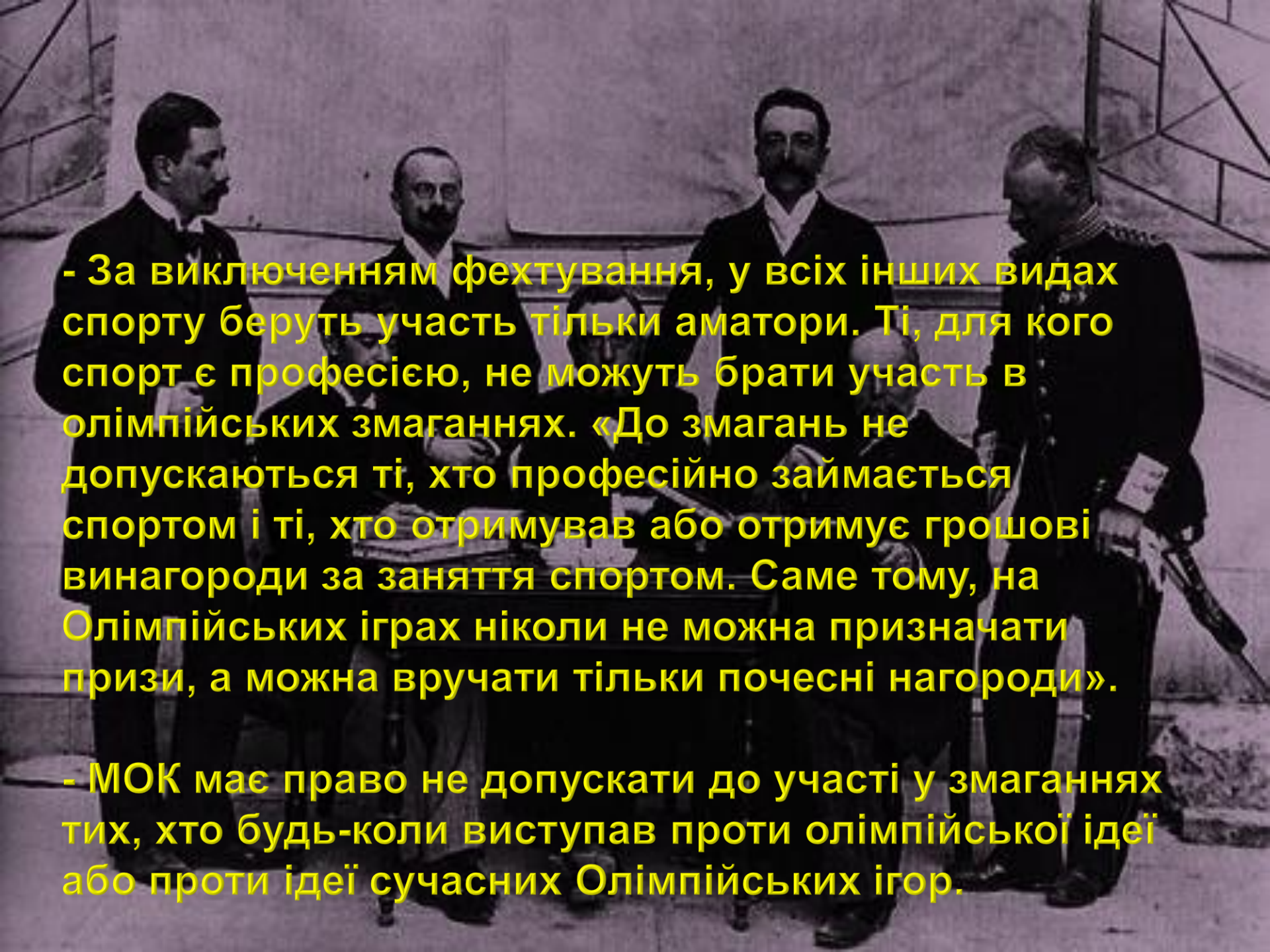
Філософсько-педагогічна ідея,

спираючись на спортивно-ігровий метод виховання, забезпечує вільний і всебічний розумовий, моральний і фізичний розвиток особистості, пов'язує заняття спортом з діяльністю в інших галузях суспільного життя. Основою цієї ідеї є прагнення людини до особистої досконалості, максимально доступному розвитку власних здібностей, рекордним досягненням.

Зміст рукопису “Регламенти” (1894 р.)

- В інтересах моралі Міжнародний конгрес і окремі країни вважають за необхідне відродити на міжнародній арені Олімпійські ігри в сучасній формі, але з дотриманням стародавніх традицій.
- До участі в Іграх варто запрошувати спортивні об'єднання всіх країн. Кожна країна може бути представлена тільки своїми громадянами. Перед Олімпійськими іграми, що будуть проходити кожні чотири роки, окремі держави повинні проводити відбіркові чи попередні змагання, для того, щоб країни були представлені кращими спортсменами.
- До програми Олімпійських ігор включати види спорту і дисципліни: біг, стрибки, метання диску – в легкій атлетиці, важка атлетика, вітрильний спорт, плавання, веслування, ковзанярський спорт, фехтування, боротьба, бокс, кінний спорт, спортивна стрільба, гімнастика та велоспорт.

- За виключенням фехтування, у всіх інших видах спорту беруть участь тільки аматори. Ті, для кого спорт є професією, не можуть брати участь в олімпійських змаганнях. «До змагань не допускаються ті, хто професійно займається спортом і ті, хто отримував або отримує грошові винагороди за заняття спортом. Саме тому, на Олімпійських іграх ніколи не можна призначати призи, а можна вручати тільки почесні нагороди».

- МОК має право не допускати до участі у змаганнях тих, хто будь-коли виступав проти олімпійської ідеї або проти ідеї сучасних Олімпійських ігор.

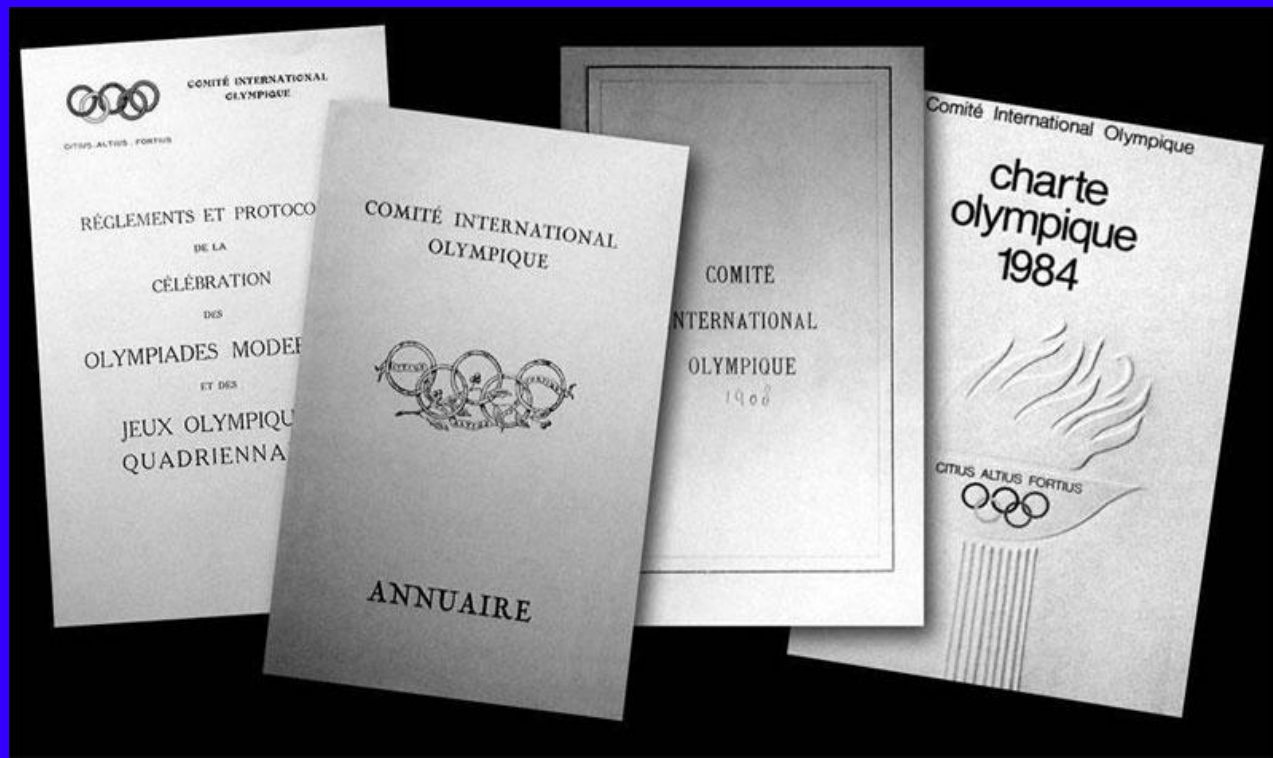
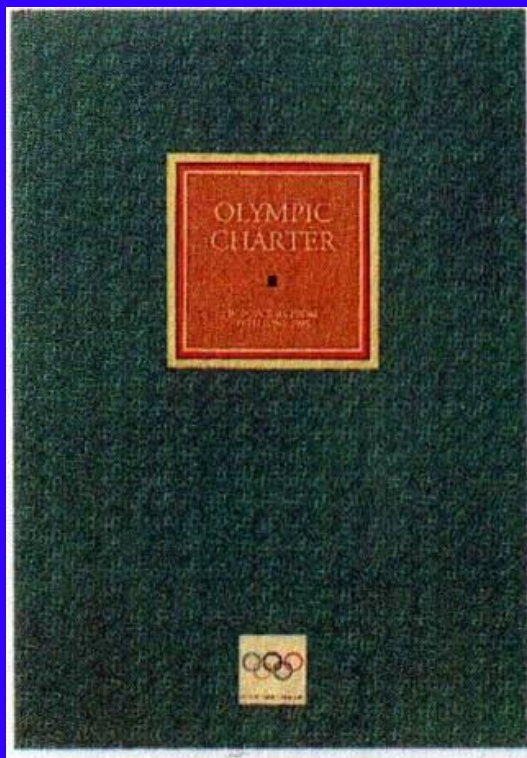
Хронологія створення Олімпійської хартії

Роки	Події
1894 рік	П'єр де Кубертен подав на розгляд делегатів Міжнародного атлетичного конгресу рукопис “Регламенти”, де були сформульовані головні цілі МОК
1908 рік	брошура “Олімпійські правила та положення” - перший друкований прообраз Олімпійської хартії, підготовлений за участю Кубертена
1977 рік	внесено 25 змін до уставного документу олімпійського руху
початок 80-х років	кількість та принциповість змін, обумовили необхідність нової редакції документу

1981 рік

- створена робоча група з перегляду Олімпійської хартії на чолі з канзаським адвокатом, членом МОК Джейксом Уеррелом;
- група набула статусу комісії;
- завдання комісії:
 - ✓ упорядковувати структуру Хартії;
 - ✓ спростити її правила;
 - ✓ внести ясність в потенційно суперечливі положення тексту;
 - ✓ зняти протилежності у французькій та англійській мовних версіях

	■ офіційне прийняття нової редакції Олімпійської хартії (96-сесія МОК, Токіо) ■ нова редакція Олімпійської хартії: ✓ не змінює фундаментальні принципи олімпізму; ✓ більш виділяє концепцію чесної гри серед спортсменів, ✓ незалежність спортивних організацій; ✓ єдність спортивного руху
грудень 1999 року	зміни Хартії щодо структури та функціонування МОК (110 сесія МОК)
4 липня 2003 року	наступна редакція Олімпійської хартії
1 вересня 2004 року	■ редакція фундаментальних принципів; ■ редакція положень, скорочення розділів
2 серпня 2016 року	остання редакція Олімпійської хартії

Олімпійська хартія – це зведення основоположних принципів олімпізму, правил і офіційних роз'яснень, затверджених Міжнародним олімпійським комітетом (МОК).

Олімпійська хартія регламентує структуру, механізм дій і процеси олімпійського руху і визначає умови проведення Олімпійських ігор.

ЗАВДАННЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ХАРТІЇ:

1. Олімпійська хартія, в якості головного інструменту, який має характер основного закону, регламентує основоположні принципи й невід'ємні цінності олімпізму.
2. Олімпійська хартія є водночас статутом Міжнародного олімпійського комітету.
3. Олімпійська хартія визначає основні права та обов'язки трьох головних складових олімпійського руху, а саме: Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародних спортивних федерацій і національних олімпійських комітетів, а також оргкомітетів з проведення Олімпійських ігор, які забов'язані виконувати положення Олімпійської Хартії.

Структура Олімпійської хартії

Абревіатури, що
використовуються в
олімпійському русі

Передмова

Преамбула

Основоположні принципи
олімпізму

Розділ 1. Олімпійський рух

Розділ 2. Міжнародний
олімпійський комітет (МОК)

Розділ 3. Міжнародні федерації
(МФ)

Розділ 4. Національні олімпійські
комітети (НОК)

Розділ 5. Олімпійські ігри

Розділ 6. Заходи і санкції,
дисциплінарні процедури і
вирішення суперечок

У передмові
представлено
визначення
Олімпійської хартії
та завдання, що
вона покликана
виконувати

Преамбула містить
інформацію про
дати основних
подій відродження
Олімпійських ігор
та створення МОК

Основоположні принципи олімпізму

1. *Олімпізм* являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базується на radoшах, здобутих через зусилля, виховних цінностях доброго прикладу та повазі до універсальних етичних принципів.

2. *Метою олімпізму* є повсюдне становлення спорту на служіння гармонійному розвитку людини для того, щоб сприяти створенню мирного суспільства, яке б піклувалось про збереження людської гідності.

3. Олімпійський рух являє собою концентровану, організовану, універсальну й постійну діяльність усіх осіб й організацій, яких надихають цінності олімпізму, під керівництвом МОК. Ця діяльність охоплює п'ять континентів. Вершиною її є об'єднання спортсменів усього світу на великому спортивному святі – Олімпійських іграх. Його символом є п'ять переплетених кілець.

4. Займатися спортом – одне з прав людини. Кожний має можливість займатися спортом, без дискримінації, в дусі олімпізму, взаєморозуміння,

дружби, солідарності і чесної гри. Організація, керівництво й управління спортом повинні контролюватися незалежними спортивними організаціями

5. Будь-яка форма дискримінації у ставленні до країни або особи – расового, релігійного, політичного характеру або за ознакою статі – несумісні з приналежністю до олімпійського руху.

6. Приналежність до олімпійського руху вимагає обов'язкового дотримання положень Олімпійської хартії та визнання МОК.

**У розділі 1.
«Олімпійський рух»:**

- викладено склад і загальна організація олімпійського руху, завдання і роль МОК;

- визначена належність спортивних організацій до олімпійського руху та їх визнання МОК;

- представлено порядок скликання олімпійських конгресів;

- визначено мету і завдання програми «Олімпійська солідарність»;

- визначені поняття: «Олімпійські ігри» і термін «Олімпіада», «олімпійський символ», «олімпійський прапор», «олімпійський девіз», «олімпійська емблема», «олімпійський гімн», «олімпійський вогонь», «олімпійський смолоскип», «олімпійські знаки» та їхній юридичний захист.

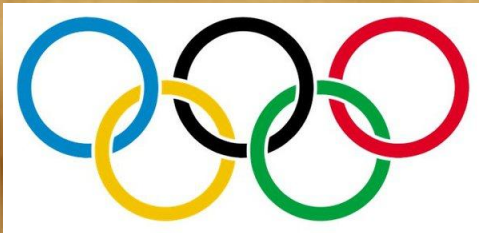
Олімпійські ігри –
це змагання не
країн, а спортсменів
в індивідуальних і
командних видах
спорту.

Олімпійські ігри
складаються з Ігор
Олімпіад та
зимових
Олімпійських ігор.

На Олімпійські ігри
збираються
спортсмени, які
відібрані відповідними
національними
олімпійськими
комітетами, заявки на
котрих були
затверджені МОК. На
Олімпійських іграх
атлети змагаються за
технічними
регламентами
відповідних
міжнародних
спортивних федерацій.

**Олімпіада –
це період із
чотирьох
поспідовних років,
що починається
1 січня першого
року і закінчується
31 грудня
четвертого року**

**Олімпійські ігри є
виключною
власністю МОК,
якому належать усі
права і данні,
пов'язані з ними.**

Олімпійський символ (правило 8) – п'ять переплєтених кілець одного розміру (олімпійські кільця) зліва направо – синього, жовтого, чорного, зеленого та червоного кольорів. Синє, чорне і червоне кільця розташовані вгорі, жовте і зелене – внизу. Олімпійські кільця символізують об'єднання в олімпійському русі п'яти континентів і зустріч атлетів усього світу на Олімпійських іграх.

Олімпійський прапор (правило 9) – чисто-біле полотнище, у центрі якого – олімпійський символ (кільця) у п'яти кольорах.

Олімпійський девіз (правило 10) – «Citius, Altius, Fortius» («Швидше, Вище, Сильніше») висловлює спрямування олімпійського руху.

Олімпійський гімн (правило 12) – музичний твір «Олімпійський гімн», створений Спіросом Самарасом

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

Олімпійська емблема
(правило 11) –
композиція, в якій
олімпійські кільця,
пов'язані з іншими
елементами.

Олімпійський вогонь (правило 13) – вогонь, який запалюють в Олімпії під егідою МОК.

Олімпійський факел –
факел, затверджений МОК,
призначений для запалення
олімпійського вогню.

Розділ 2. “Міжнародний олімпійський комітет (МОК)”

- визначено юридичний статус МОК, членство в МОК та питання його комплектування, порядок обрання його членів та їхні обов’язки;
- представлено структуру МОК (сесія МОК, виконком МОК, президент МОК, комісії МОК);

викладені міри і санкції, які можуть застосовуватися сесією МОК, виконкомом МОК або Дисциплінарною комісією МОК у випадку порушень Олімпійської хартії, Всесвітнього антидопінгового кодексу або будь-якого іншого нормативного акту – по відношенні до членів МОК, почесного президента МОК, почесних членів МОК, МСФ, НОК, міст-організаторів Олімпійських ігор, оргкомітетів з їх проведення та інших, визнаних МОК, організацій та осіб;

- зазначено (правило 24), що офіційними мовами МОК є англійська і французька.

Розділ 3. «Міжнародні федерації» – визначено роль МФ, їхня місія в олімпійському русі та умови їх визнання МОК.

Розділ 4. «Національні олімпійські комітети» – представлено їхню роль і місію в олімпійському русі, склад НОК, його права і обов'язки.

Розділ 5. «Олімпійські ігри» містять чотири підрозділи:
- Святкування, організація та управління Олімпійськими іграми.

- Участь в Олімпійських іграх.

- Програма Олімпійських ігор.

- Протокол.

**Підрозділ «Святкування,
організація та управління
Олімпійськими іграми»
(правила 33-40) :**

- строки і порядок проведення Олімпійських ігор;
- вибори міста-організатора;
- завдання оргкомітету Ігор і порядок його діяльності;
- функції Координаційної комісії МОК з Олімпійських ігор та взаємодії між МОК, оргкомітетами Ігор, МФ та НОК;
- питання, пов'язані з організацією Олімпійського селища і з культурною програмою, що забезпечує оргкомітет Ігор.

**Підрозділі «Участь в
Олімпійських іграх» (правила
41 – 45) :**

- кодекс допуску спортсменів до Ігор;
- громадянство і вікові аспекти учасників;
- порядок і строки розсилки визнаним МОК НОКом запрошень і подача заявок на участь в Олімпійських іграх.

**Правило 44 передбачає,
що Антидопінговий кодекс є
обов'язковим для всього
олімпійського руху.**

Підрозділ «Програма Олімпійських ігор» (правила 46 – 51):

- опис порядку формування програм Ігор Олімпіад та Олімпійських ігор;
- відбір видів спорту для програми Ігор, а також визначення критеріїв і умов для включення виду спорту до олімпійської програми є прерогативою сесії МОК;
- до програми Ігор включаються і залишаються тільки ті види спорту, які приймають Всесвітній антидопінговий кодекс і керуються ним;

- рішення про включення до програми Ігор будь-якої дисципліни або виду спорту є прерогативою виконкому МОК;
- технічні положення, що стосуються повноважень і діяльності МФ на Олімпійських іграх (технічний контроль і керівництво своїм видом спорту, розклад змагань, місця їхнього проведення, відповідність обладнання тощо);
- питання, пов'язані з висвітленням Олімпійських ігор засобами масової інформації, а також порядком та умовами розміщення реклами.

Підрозділ «Протокол»

(правила 52 – 58):

- протягом усього періоду Олімпійських ігор тільки виконком МОК має право визначати протокол, що розповсюджується на всіх, хто знаходяться під відповідальністю оргкомітету з проведення Ігор (ОКОІ);
- олімпійське посвідчення особи і акредитаційна карта – документи, що дають право їхнім володарям брати участь в Олімпійських іграх (правило 53);

- порядок використання олімпійського прапора (правило 54);
- основні аспекти використання олімпійського вогню (правило 55);
- вимоги до порядку проведення церемонії відкриття і закриття Олімпійських ігор; слова, які на церемонії відкриття виголошує голова країни, на чийй території знаходиться місто-організатор, а також те, що під час церемонії відкриття і закриття Ігор право виголосити коротку промову має тільки президент МОК і президент оргкомітету Ігор (правило 56);
- порядок церемонії нагородження переможців і призерів Олімпійських ігор із врученням їм медалей та дипломів.

Розділ 6. «Заходи і санкції, дисциплінарні процедури і вирішення суперечок» (правило 59–61): всі суперечки, що виникають під час проведення Олімпійських ігор, вирішуються виключно в Арбітражному спортивному суді відповідно до Кодексу спортивного арбітражу.

Хуан Антоніо Самаранч,
сьомий Президент МОК

Жак Рогге,
восьмий Президент МОК

Томас Бах,
дев'ятий Президент МОК

В Україні нормативно-правова база олімпійського спорту включає в себе чотири рівні:

- Закони України, які визначають підвалини державного управління олімпійським спортом;
- Укази Президента України з різних питань олімпійської підготовки;
- постанови і розпорядження Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України;
- розпорядчі та нормативно-методичні документи галузевого рівня, видані Міністерством молоді та спорту України, статутні та інші документи громадських організацій

**Закони України, які визначають
підвалини державного управління
олімпійським спортом:**

- «Про фізичну культуру і спорт» (від 17 листопада 2009 р. № 1724-VI зі змінами та доповненнями);

- «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» (від 14 вересня 2000 р. № 1954-III)

Укази Президента України:

- «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту» (від 21.10.2005 р.);
- «Про національний план дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту»
(від 2.08. 2006 р. № 667/2006 р.);
- «Про призначення стипендій Президента України для видатних спортсменів та тренерів України з олімпійських видів спорту» (від 29.09. 2011 р. № 956/2011);
- «Про нагородження олімпійських чемпіонів відзнаками Президента України»
(від 15.08. 2012 р. № 474/2012)
- «Про заходи зі створення умов для проведення в 2022 році зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор в Україні» (від 5.06.2013 р. № 315/2013)
- «Про деякі заходи щодо підтримки розвитку олімпійського спорту в Україні»
(від 17.04.2019 № 145/2019)

Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України:

Постанови:

- «Про затвердження Положення про центр олімпійської підготовки» (від 7.09. 2011 № 948);
- «Про заохочення спортсменів і тренерів з олімпійських та неолімпійських видів спорту» (№ 91 від 04.02.2016);
- «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» (№ 115 від 01.03.2017).

Розпорядження:

- «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки» (від 31.08. 2011 № 828-р);
- «Про утворення Організаційного комітету з підготовки та супроводження заявки до Міжнародного олімпійського комітету про здобуття права на проведення в 2022 році зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор в Україні» (від 1.12 2010 N 2151-р).

Нормативно-методичні документи галузевого рівня:

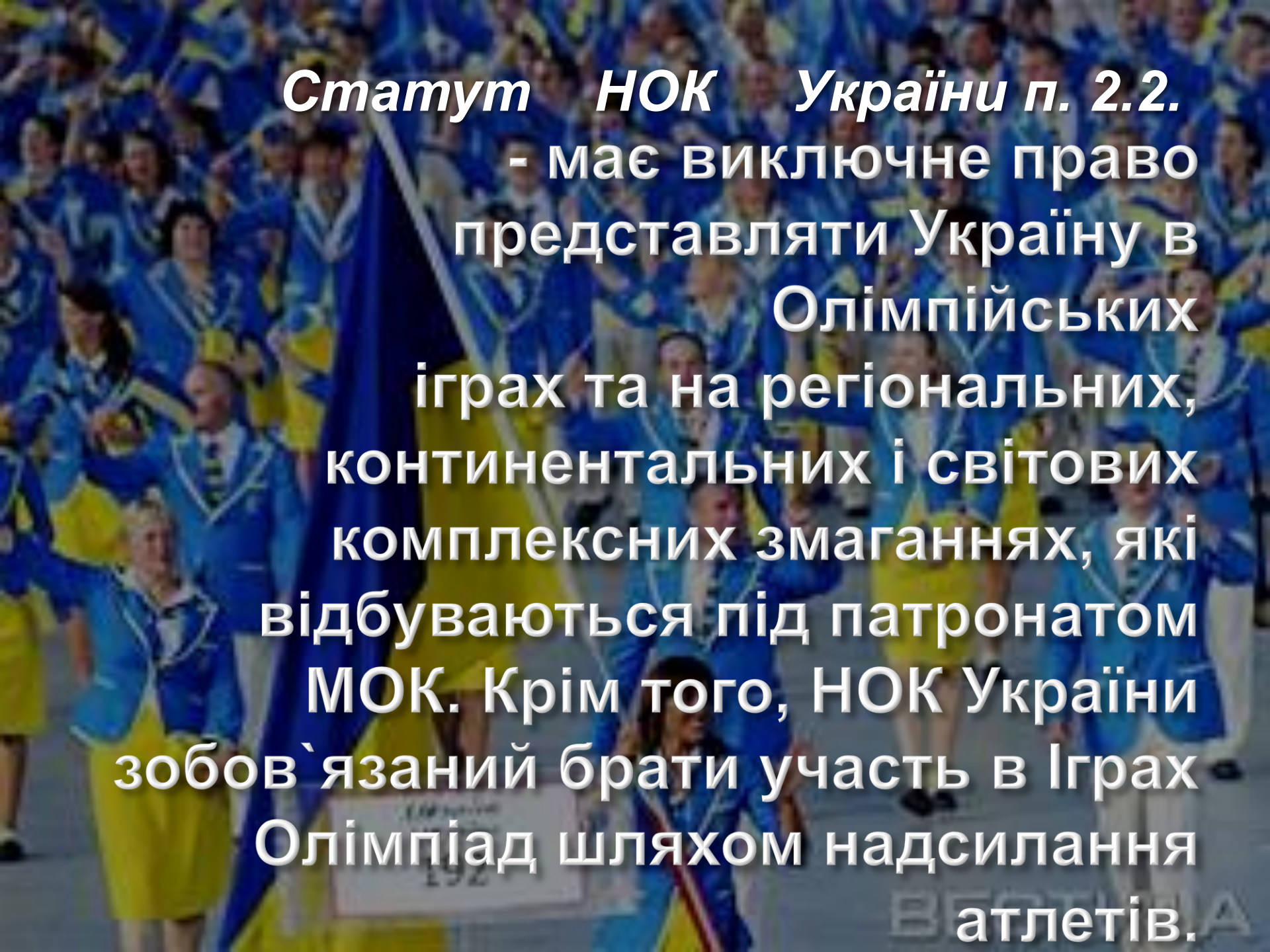
- спільний наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту Національного олімпійського комітету України «Про затвердження Концепції підготовки спортсменів України до XXII зимових Олімпійських ігор 2014 року» (від 02.08.2010 р. № 2556/167);
- «Програма розвитку олімпійського руху в Україні на період 2011-2014 років»;
- наказ Міністерства охорони здоров'я України “Про створення міжгалузевої координаційної Ради з питань науково-методичного та медико-біологічного забезпечення підготовки збірних команд України для участі в Олімпійських та Параолімпійських іграх та лікувально-профілактичної допомоги членам національних збірних команд України” від 04.05.2000 р. № 97;
- Статут НОК України

Статут НОК України п. 2.1

Метою діяльності є розвиток, зміцнення та захист олімпійського руху в Україні, сприяння духовному взаємозбагаченню людей, поширення обміну цінностями національної культури під знаком ідей і принципів олімпізму, у співробітництві з державними, громадськими та іншими організаціями на засадах незалежності та доброї волі в інтересах спорту і олімпійського руху та захист інтересів своїх членів.

Статут НОК України п. 2.2.

- має виключне право представляти Україну в Олімпійських іграх та на регіональних, континентальних і світових комплексних змаганнях, які відбуваються під патронатом МОК. Крім того, НОК України зобов'язаний брати участь в Іграх Олімпіад шляхом надсилання атлетів.

Статут НОК України п. 2.2.1.

- НОК України формує, організовує та очолює відповідні делегації на Олімпійські ігри і на регіональні, континентальні та світові комплексні спортивні змагання, що відбуваються під патронатом МОК та ЄОК. НОК України вирішує питання про заявки атлетів, що пропонуються відповідними НСФ з олімпійських видів спорту. Такий відбір повинен базуватися не тільки на спортивних досягненнях атлета, але також на його здатності служити прикладом спортивній молоді України. НОК України повинен забезпечити, щоб такі заявки, запропоновані НСФ з олімпійських видів спорту, відповідали у повному обсязі положенням Олімпійської хартії.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !